

Wandel
je mee?

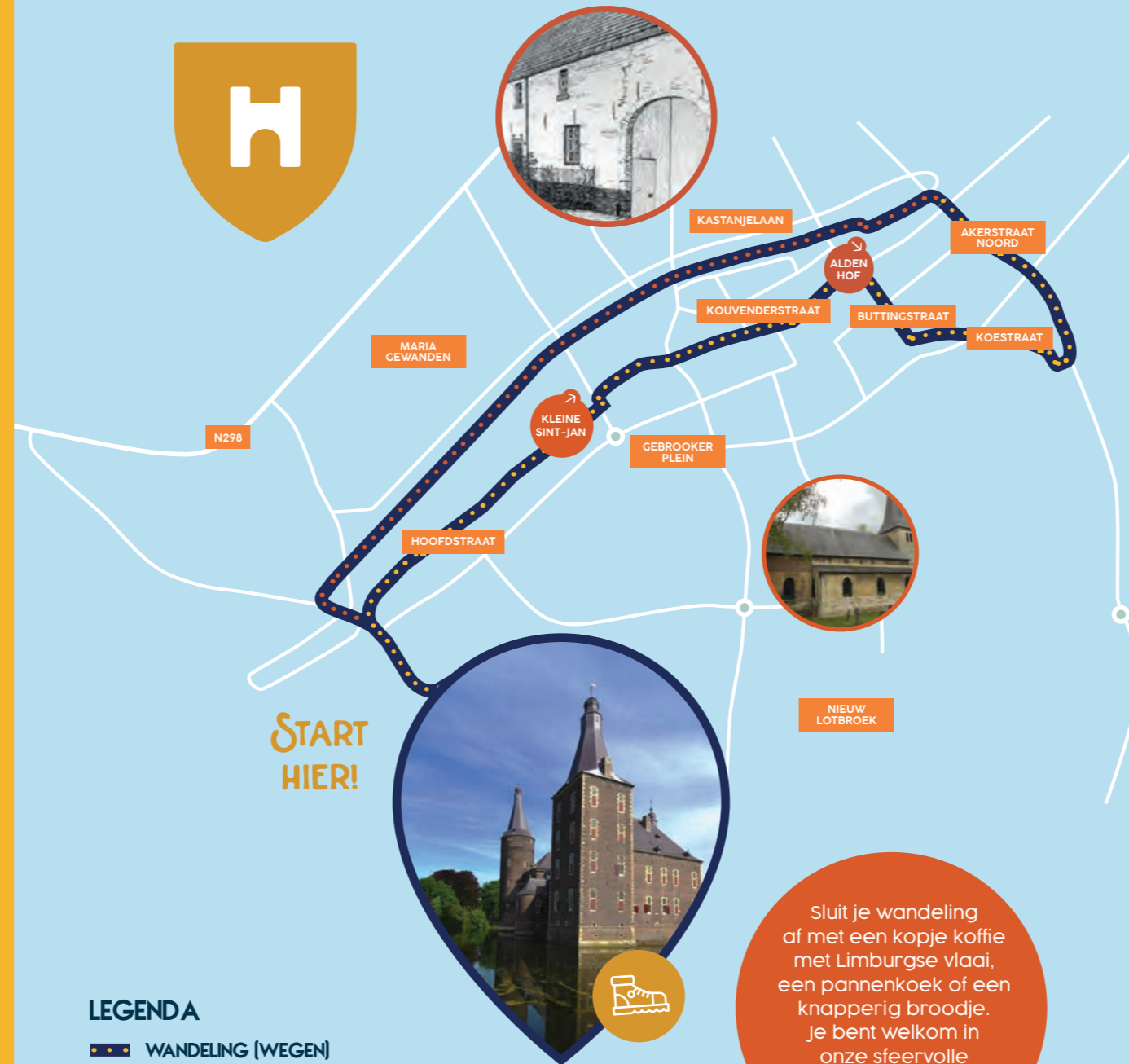
Hier ongeveer lag in de 18e eeuw de executieplaats. Matthijs Ponts werd er op 12 november 1743, samen met de vijf anderen, op een afschuwelijke wijze terechtgesteld.

- Sla op de berg direct linksaf via het tracé van het oude mijnspoor (de groene strook met de fietstunnel). Blijf dit tracé volgen. U steekt respectievelijk de Grubbelaan, de Amsterraderweg en de Pastoorskuienweg over.
- Bij de parkeerplaats op de Spoordijkstraat loopt u even over de Kastanjelaan en daarna weer over het tracé. Na de Pastoorskuienweg kruist u de Sleinadastraat.

Sleinada, of pastoor J.A. Daniëls werd in Hoensbroek geboren. Hij is ook een lange tijd kapelaan in Hoensbroek geweest. In 1779, hij was toen bevorderd tot pastoor van Schaesberg, schreef hij een boekje over de bokkenrijders:

"Oorsprong, oorzaeke, Bewys en ontdekkinge van een godlooze bezwoorne bende, nagtdieven en knevelaers binnen de landen van Overmaeze"

- Blijf het tracé volgen tot op de Zandbergsweg (met rechts het bord Reintjes Park). Sla hier linksaf en loop tot aan het begin van de Schuureikenweg.
- Sla daar weer linksaf en steek de Juliana-Bernhardlaan over naar Kasteel Hoensbroek.

LEGENDA

- WANDELING (WEGEN)
- WANDELING (WANDELPADEN)
- WEGEN

Auteurs: Lammert van Neervoort (Bokkenrijdersgenootschap) en onderzoeker/schrijver Rein van Lieshout
Foto's: Axel Steen, Rein van Lieshout en beeldbank Rijckheydt

Sluit je wandeling af met een kopje koffie met Limburgse vlaai, een pannenkoek of een knapperig broodje. Je bent welkom in onze sfeervolle kelderkeuken of buiten op een terrasje.

KASTEELHOENSBROEK.NL

DE MATTHIJS PONTS

WANDELING

KOM MEER TE WETEN OVER DE LOKALE HISTORIE
VAN DE BOKKENRIJDERS TIJDENS DEZE WANDELING
DOOR DE KERN VAN HOENSBROEK.

KASTEEL HOENSBROEK

LANG GELEDEN, IN DE 17E EN 18E EEUW, WAS ER VEEL
ELLEDE IN ONZE REGIO. DOOR OORLOGEN, ZIKTES
EN NATUURRAMPEN WAS ER VEEL ARMOEDE EN LEDEN
MENSEN HONGER.

Uit wanhoop om te overleven werden sommigen
gedreven tot illegale praktijken. Vaak gebeurde
dit in groepjes. Tussen 1740 en 1755 waren er
veel overvallen in deze streek, waarbij kerken,
pastorieën of alleenstaande boerderijen 's nachts
werden overvallen.

Dat gebeurde soms meerdere keren op een
nacht in dorpen en gehuchten die ver uit elkaar
lagen. Zo ontstond het fantasievolle geloof dat
de duivel met zijn bokkenpoten de boosdoeners
op een bok door de lucht liet vliegen. Zo kregen
die bendes later de legendarische naam
'Bokkenrijders'.

Aan de Koestraat, in het gehucht Akerstraat te
Hoensbroek, woonde de vilder Matthijs Ponts.
In de periode 1735-1743 was hij de vermeende
aanvoerder van de Bokkenrijders uit Hoensbroek
en omstreken.

Deze wandeling van circa 6 kilometer volgt de
tocht naar de galg die Matthijs Ponts met nog
vijf andere ter dood veroordeelden op dinsdag
12 november 1743 heeft gemaakt. Die andere
vijf waren zijn zoon Peter en dochter Marie
Ponts, de wever Christiaan Klinckers en diens
zoon Johannes van de Muisberg en de wever
Johannes Kraens uit het gehucht Kouvenrade (nu
Kouvenderstraat).

In Kasteel Hoensbroek had de schepenbank
van Hoensbroek zitting. Dat was de rechtbank
waar schout Jan Willem Franssen vanaf 1733 tot
aan zijn dood in 1779 als aanklager optrad.
De schepenen werden door de markies van
Hoensbroek benoemd. Ook werden verdachte,
gearresteerde bokkenrijders tot aan hun
berechting in het kasteel gevangengezet. De
terechtstellingen vonden op het hoogste punt van
de Heisterberg plaats. Dat was het gebied langs
de Akerstraat dat de grens vormde tussen het
Staatse Heerlen en het Oostenrijkse Hoensbroek.

START HIER!

- Loop over de brug het kasteel uit. Ga daar rechtdoor over de laan en steek (in de bocht) de Juliana-Bernhardlaan over.
- Sla daarna direct voor het grote beeld rechtsaf de Hoofdstraat in en volg deze.
 - Vlak voor het kruispunt Panhuisstraat – Alofsstraat lag aan de linkerkant van de weg, ongeveer bij huisnummer 114, het Panhuis.
 - We vervolgen de Hoofdstraat richting Markt en passeren iets verderop het oude Sint-Janskerkje oftewel de kleine Sint-Jan.

Het Panhuis was een brouwerij en herberg
maar de kelders werden ook gebruikt als
gevangenis. Zo werden leden van de eerdere
bokkenrijdersbende van Ernest Mistarius in 1740
eerst in het Panhuis opgesloten, waarna ze
naar het kasteel zijn overgebracht. Ook werden
er soms Statenvergaderingen gehouden,
maar ook illegale dansfeesten die tot diep in
de nacht voortduurden, met groot krakeel en
vechtpartijen.

Op 5 november 1739 werd het oude kerkje van
Hoensbroek overvallen. De dieven hadden zich
toegang verschaft tot de sacristie, door een
venster zo in stukken te slaan, dat iemand onder
de dwarse ijzeren tralies door kon kruipen, en
zo voor anderen de deur open kon maken.

De dieven hadden onder meer de deurtjes
van het tabernakel opengeboken en daaruit
een koperen ciboriekop gehaald, die 13 gulden
had gekost. Volgens enkele bokkenrijders zou
Matthijs Ponts leiding aan deze overval hebben
gegeven, maar dat werd niet bewezen geacht.

- Ga bij het kerkje op de linkerstoep van de Hoofdstraat lopen en steek bij de Markt het zebrapad over.
- Loop vervolgens de Hoofdstraat uit en steek bij het Gebrookerplein over naar de Kouvenderstraat (de winkelstraat) en volg deze.

Op de hoek Kouvenderstraat-Nieuwstraat
lag destijds herberg "A ghen Ling" (Aan de Linde),
een trefpunt van bokkenrijders uit Hoensbroek en
omgeving (afgebroken in 1957). Op de hoek met
de Aldenhofstraat ligt nu het Politiebureau. Hier lag
vroeger de Aldenhof.

Volgens de processen zouden Johannes Ponts met
zijn vrouw, Anna Gertruid Ponts uit Eschweiler, en
zijn oom, Nicolaes Elven uit Ubach over Worms, met
nog een vrouw, hier 2 paarden uit de weide van
Vaes Widdershoven hebben gestolen. De Aldenhof
was eigendom van de familie Hoen van kasteel
Hoensbroek. Het was een leenhof waarvan Vaes
Widdershoven destijds de pachter was.

- Blijf de Kouvenderstraat volgen tot aan het kruispunt met de Buttingstraat en de Grubbestraat.
- Sla hier rechtsaf de Buttingstraat in. Steek de rotonde rechtdoor over en sla daarna schuin links de Koestraat in.
- Loop de Koestraat nu helemaal uit tot de T-splitsing aan de Doctor Martin Luther Kinglaan.

Vlak voor het einde maakt de Koestraat een
bocht naar rechts. Vroeger liep de straat echter
rechtdoor. Hier, ongeveer achter huisnummer 4,
lag het huis van Matthijs Ponts. Als bijkomende straf
was tegen hem geëist dat na zijn terechtstelling
zijn huis moest worden afgebroken. De achterkant
van zijn tuin grensde aan de Akerstraat. Naast het
huis van Matthijs Ponts lag de herberg van Christian
La Haye.

In 1741 begon een vreemdeling in deze herberg
een vechtpartij met enkele Hoensbroekenaren.
Daarbij werd hij geholpen door twee zonen van
Matthijs Ponts, Hendrik en Peter.

In de namiddag werd de vreemdeling door
gerechtsbode Christiaan Kremers in het huis van
de familie Ponts aan de Koestraat gearresteerd
en in het Panhuis aan de Dorpstraat opgesloten.
Enkele dagen later werd hij door de schepenbank
uit Hoensbroek verbannen, terwijl Matthijs Ponts
moest opdraaien voor de proceskosten.

- Sla linksaf de Doctor Martin Luther Kinglaan in en direct weer links de Akerstraat in.
 - Volg deze tot net voorbij het zebrapad achter de tweede rotonde. Dat is ongeveer het hoogste punt van de Akerstraat.